

der altid være megen Virkaarlighed i, hvad man vil tage med, og hvad man vil unblade, hvad man vil lægge mere Vægt paa og udvilde mere udførligt, og hvad man vil lægge mindre Vægt paa og udvilde mindre udførligt. Heri ligger som sagt stor Vilkaaarlighed, og derfor bliver det aldeles umuligt for Universitetets Professore, naar de ikke have med Prøven at bestille, bestandig at vedligeholde en klar Forestilling om, hvorledes disse Prøver afholdes, og altsaa kunne de heller ikke indrette deres Foredrag derefter. I de første Aar efter Indførelsen af Examenskommissioner vil man maasse ikke mærke meget dertil, thi den Tradition, som vil være tilstede baade hos Professorene og hos dem, som skulle afholde Prøven, vil bevirke, at man ikke fjerner sig meget fra, hvad der er sædvanligt; men jeg er ligesaa overbevist om, at man, naar det Tilfælde i Tidens Løb indtræder, at der mellem Universitetsprofessorene ikke er en eneste, som har havt med Examens Afholdelse at gjøre, naar alle de, som have holdt Examinere, ere gaaede af, og deres Efterfølgere ikke have havt og ikke paa Embedsvegne ville faa med Examinerne at gjøre, ikke vil have den mindste Garanti for, at Forelæsningerne holdes paa en saadan Maade, at de give en virkelig Undervisning og Forberedelse til Prøven. Betyggelsen for, at Undervisningen svarer til Prøven, at Forelæsningerne virkelig formaa at yde en brugbar Undervisning til denne Prøve, vil ikke i Tidens Løb kunne bevares, uden hvis der er et stadigt og fast Forhold tilstede mellem dem, som meddele Undervisningen, og dem, som afholde Prøven, og et saadant Forhold kan efter min Mening ikke tilvejebringes, undtagen naar de, som examinere, ogsaa faa en væsentlig Indflydelse paa Examinationen. Om et aldeles frit Studium kan, der, som en æret Tale allerede har bemærket, aldeles ikke være Spørgsmaal. Hvorledes man end indretter Prøven, og hvorledes man end tænker sig Forholdene udvilde sig, saa er Sandsynligheden altid for, at Enhver, der underkaster sig Prøven, med angstelig Omhyggelighed vil indrette sit Studium og sin Forberedelse efter Prøven. Selv om han iøvrigt har videnskabelig Interesse og har ifinde

at vedblive at studere i sit øvrige Liv, vil det dog staa som hans nærmeste Formaal at stille sig godt ved den Prøve, som er stillet for ham, og som Folge deraf vil Prøven, hvad enten den afholdes af den Ene eller den Anden, usfelbarlig altid blive den rigtigste Rettefor for den hele Forberedelse. Det, som Forberedelsen i Særdeleshed vil gaa ud paa, er at tilfredsstille de Fordringer, som der stilles, og forsaavidt vil Studiet altid blive frit, som det vil blive disse Hensyn og ikke Hensynet til den rene Videnskabelighed, der vil gjøre sig gjældende hos den, der vil underkaste sig Prøven, og det vil ikke mindre blive Tilfældet, fordi Prøven afholdes af Andre end Universitetets Lærere; jeg er endogfaa tilbøielig til at tro, at det vil blive Tilfældet i høiere Grad.

Seg skal dernæst gjøre opmærksom paa et andet Punkt, der ikke saameget vedrører den Meningsforskjel, der her er Tale om. Det forekommer mig nemlig, at, hvad man end mener om Sagens Realitet, saa ere de Udtryk, som bruges i Forslaget, navnlig efter de Udtalelser, som vi have hørt idag, saa vage og ubestemte, at jeg synes, at man i Grunden maa sige, at man slet ikke veed, hvad man egentlig stemmer for, naar man stemmer for Forslaget, og paa en vis Maade heller ikke veed, hvad man stemmer imod, naar man stemmer imod det. Der er nemlig mange Ting, som man slet ikke faar at vide, og som man dog maa vide, inden man med Sikkerhed kan indlade sig paa at afgjøre, om man vil have saadanne Kommissioner. Seg skal saaledes nævne en Ting, der er af stor Vigtighed med Hensyn til den hele Dom over Examenskommissionerne, nemlig hvorvidt der skal være Universitetslærere med i dem eller ikke. Herom staaer der Intet i Forslaget. Seg maa tilstaa, at jeg hele Tiden har forudsat, at der ikke skulde være Universitetslærere i dem, fordi i modsat Fald Foranstaltningen ikke vil have den principielle Betydning, som det forekommer mig, at man har villet lægge ind i den. Det er ialfald meget vigtigt, inden man stemmer for noget Saadant, at vide, om Meningen er, at de skulle sammensættes saaledes, at der skal være Universitetslærere i dem, og maasse endog